

2024/1343

21.5.2024

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2024/1343

z dnia 13 maja 2024 r.

w sprawie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń w odniesieniu do projektów dotyczących energii odnawialnej i powiązanych projektów infrastrukturalnych

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Energia odnawialna leży u podstaw transformacji w kierunku czystej energii, niezbędnej do osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu⁽¹⁾, zapewnienia przystępności cenowej energii oraz zmniejszenia zależności Unii od paliw kopalnych i importu energii. Jest również źródłem wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz przyczynia się do osiągnięcia wiodącej pozycji Unii w dziedzinie technologii i przemysłu, wzmacniając autonomię strategiczną UE i zwiększając odporność gospodarki Unii. Szybsze wdrażanie odnawialnych źródeł energii sprawi, że Unia stanie się mniej zależna od paliw kopalnych – głównie importowanych.
- (2) Szybkie zwiększenie udziału energii odnawialnej ma również zasadnicze znaczenie dla rozwiązania problemu wysokich i zmiennych cen energii. Zmniejszone koszty stałe i niemal zerowe koszty zmienne energii odnawialnej oznaczają, że koszty energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych są bardziej stabilne i niższe niż koszty paliw kopalnych.
- (3) W czasie kryzysu energetycznego wykazano, że przyspieszone wdrażanie rozwiązań w zakresie energii odnawialnej jest w stanie ograniczyć zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw w Unii, zwłaszcza w odniesieniu do gazu i energii elektrycznej, a także, że przyczyniło się ono do obniżenia cen energii dla obywateli i przedsiębiorstw w Unii. Pod względem rozwoju sytuacji w zakresie bezpieczeństwa dostaw w Unii, od 2022 r. nastąpiła ogólna poprawa. Nadal istnieje jednak znaczne ryzyko i aby Unia mogła osiągnąć cele planu REPowerEU, konieczne jest dalsze przyspieszenie wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej⁽²⁾.
- (4) Realizacja i obsługa projektów dotyczących energii odnawialnej wymaga zazwyczaj uzyskania pozwoleń administracyjnych i zezwoleń we wszystkich państwach członkowskich. Procedury wydawania zezwoleń pomagają zapewnić zrównoważony charakter, bezpieczeństwo i pewność realizacji takich projektów. Złożoność, różnorodność i często zbyt długi czas trwania tych procedur stanowią jednak poważną przeszkodę w szybkim i koniecznym wprowadzeniu energii odnawialnej oraz w osiągnięciu bezpiecznego i zrównoważonego unijnego systemu energetycznego po przystępnej cenie.
- (5) Opóźnienia w obsłudze pozwoleń na projekty zagrażają terminowej realizacji celów w dziedzinie energii i klimatu oraz skutkują wzrostem kosztów projektów niezbędnych do ich osiągnięcia. Opóźnienia mogą także prowadzić do instalowania mniej wydajnych instalacji energii odnawialnej, utrudniając dynamiczne innowacje.

⁽¹⁾ COM(2019) 640 final.

⁽²⁾ COM(2022) 230 final.

- (6) Opierając się na doświadczeniach zdobytych podczas stosowania dyrektywy 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾ i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE ⁽⁴⁾, w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ⁽⁵⁾ rozwiązano te problemy przez wprowadzenie zaostrzonych wymogów dotyczących organizacji procedur wydawania zezwoleń dla podmiotów realizujących projekty dotyczące energii odnawialnej. W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 ⁽⁶⁾, która zmieniała dyrektywę (UE) 2018/2001, dodatkowo zaostrzono te wymogi. Pełna i szybka transpozycja dyrektywy (UE) 2023/2413 przez wszystkie państwa członkowskie w znacznym stopniu przyczyni się do skrócenia procedur administracyjnych i jest najbardziej priorytetową i pilną kwestią. Oprócz zmian strukturalnych wprowadzonych dyrektywą (UE) 2023/2413, rozporządzeniem Rady (UE) 2022/2577 ⁽⁷⁾ wprowadzono dodatkowe tymczasowe, pilne i ukierunkowane środki tymczasowo przedłużone rozporządzeniem Rady (UE) 2024/223 ⁽⁸⁾, w którym wprowadzono również nowe środki. Dostępne dane wskazują, że od czasu wejścia w życie rozporządzenia (UE) 2022/2577 w kilku państwach członkowskich odnotowano dwucyfrowy wzrost liczby zezwoleń wydanych na lądową energię wiatrową, a także znaczny wzrost wykorzystania energii słonecznej ⁽⁹⁾.
- (7) Komisja wspiera państwa członkowskie za pośrednictwem różnych forów, na których wymienia się dobre praktyki w celu przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń w odniesieniu do projektów dotyczących energii odnawialnej i związanych z nią projektów infrastrukturalnych ⁽¹⁰⁾, a także za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 ⁽¹¹⁾, zapewniając dostosowaną do potrzeb specjalistyczną wiedzę techniczną w celu opracowania i wdrożenia reform, w tym reform usprawniających ramy procesów wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej. Wsparcie techniczne zapewniane w ramach inicjatywy przewodniej dotyczącej przyspieszenia wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej z 2023 r. ⁽¹²⁾ obejmuje na przykład wzmocnienie zdolności administracyjnych, harmonizację ram prawnych i wymianę odpowiednich najlepszych praktyk.
- (8) Chociaż istnieje szerokie poparcie społeczne dla zwiększonego wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej, poszczególne projekty mogą nie zyskać akceptacji społeczeństwa, co może utrudnić ich realizację. Aby temu zaradzić, należy uwzględnić potrzeby i perspektywy obywateli, władz lokalnych i zainteresowanych grup społecznych na wszystkich etapach projektów dotyczących energii odnawialnej, od opracowywania polityki po planowanie przestrzenne oraz opracowywanie, wdrażanie i obsługę projektów. Podobnie należy zachęcać do stosowania dobrych praktyk w celu zapewnienia sprawiedliwego podziału różnych skutków i korzyści instalacji wśród lokalnej ludności, zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej ⁽¹³⁾.

⁽³⁾ Dyrektywa 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 283 z 27.10.2001, s. 33, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/77/oj>).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/28/oj>).

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652 (Dz.U. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2577 z dnia 22 grudnia 2022 r. ustanawiające ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej (Dz.U. L 335 z 29.12.2022, s. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj>).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2024/223 z dnia 22 grudnia 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2022/2577 ustanawiającego ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej (Dz.U. L, 2024/223, 10.1.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/223/oj>).

⁽⁹⁾ Sprawozdanie Komisji dla Rady dotyczące przeglądu rozporządzenia Rady (UE) 2022/2577 z dnia 22 grudnia 2022 r. ustanawiającego ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej, COM(2023) 764 final.

⁽¹⁰⁾ Należą do nich nieformalna grupa ekspertów ds. przyspieszenia wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej, Grupa Zadaniowa ds. Egzekwowania Przepisów dotyczących Jednolitego Rynku, wspólne działanie CA-RES, grupy ekspertów ds. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko/oceny oddziaływania na środowisko i planowania przestrzennego obszarów morskich oraz regionalne grupy wysokiego szczebla, takie jak NSEC, BEMIP i CESEC, a także wspólnota praktyków „Spójność na rzecz transformacji-C4T”.

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj>).

⁽¹²⁾ https://reform-support.ec.europa.eu/accelerating-permitting-renewable-energy_en

⁽¹³⁾ Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 35).

- (9) Większość barier związanych z wydawaniem zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej i powiązaną infrastrukturę, a także dobrych praktyk służących ich przewyciężeniu, określono na poziomie państw członkowskich.
- (10) W niniejszym zaleceniu odniesiono się do tych problemów i wezwano do znalezienia rozwiązań w obrębie istniejących ram prawnych. Pozostaje ono bez uszczerbku dla prawa Unii, w szczególności w dziedzinie energii i środowiska oraz w dziedzinie dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i dostępu do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, do których ma zastosowanie Konwencja Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska („konwencja z Aarhus”).
- (11) Ponieważ przyspieszenie wdrażania projektów dotyczących energii odnawialnej jest sprawą pilną, państwa członkowskie powinny jak najszybciej zacząć określać odpowiednie obszary lądowe i morskie oraz przygotować plany dotyczące szczególnie odpowiednich obszarów („obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych”), zgodnie z art. 15b i 15c dyrektywy (UE) 2018/2001. Specjalne wytyczne dotyczące wyznaczania obszarów przyspieszonego rozwoju energii odnawialnej zostały opublikowane wraz z niniejszym zaleceniem w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2024)333.
- (12) Planowanie przestrzenne obszarów morskich stanowi kluczowe narzędzie służące do określania przyszłych obszarów wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej, a także do ułatwiania wielorakiego wykorzystania przestrzeni morskiej, w tym zachowania i ochrony środowiska morskiego. Na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE⁽¹⁴⁾ państwa członkowskie były zobowiązane do przyjęcia krajowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich do dnia 31 marca 2021 r. Komisja zachęca wszystkie państwa członkowskie, które wyznaczyły krajowe cele w zakresie morskiej energii wiatrowej w swoich krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu, do określenia i przydzielenia na wczesnym etapie niezbędnego obszaru morskiego oraz włączenia go do swoich planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.
- (13) Bariery wynikające z procedur wydawania zezwoleń mogą również wpłynąć na przyszłe wdrażanie innowacyjnych technologii dekarbonizacji niezbędnych do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Ustanowienie piaskownic regulacyjnych, czyli testowanie w rzeczywistym środowisku innowacyjnych technologii, produktów, usług lub podejść, które nie są w pełni zgodne z istniejącymi ramami prawnymi i regulacyjnymi, mogłoby wspierać innowacje i ułatwić późniejsze dostosowanie do nich otoczenia regulacyjnego. Ponadto zapewnienie wystarczającego i odpowiedniego personelu dla władz lokalnych i regionalnych zaangażowanych w oceny oddziaływania na środowisko i procedury wydawania zezwoleń oraz rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej i umiejętności⁽¹⁵⁾ to warunki podstawowe sprzyjające przyspieszeniu opracowywania i wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej.
- (14) Wraz z niniejszym zaleceniem Komisja udostępnia skonsolidowane cyfrowo zbiory danych dotyczące szerokiego zakresu istotnych czynników energetycznych i środowiskowych za pośrednictwem Laboratorium Geografii Energetycznej i Przemysłowej⁽¹⁶⁾ (EIGL), aby pomóc państwom członkowskim w określeniu obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, na których można szybko wdrażać nowe projekty dotyczące energii odnawialnej.

⁽¹⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 135, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

⁽¹⁵⁾ Zgodnie z planem działania Komisji w sprawie niedoboru pracowników i umiejętności w UE, COM(2024) 131 final.

⁽¹⁶⁾ <https://energy-industry-geolab.jrc.ec.europa.eu/>

- (15) Aby zaspokoić potrzebę szybszego rozwoju sieci niezbędnych do włączenia energii odnawialnej do systemu elektroenergetycznego, a tym samym uniknąć dalszych opóźnień w jej wdrażaniu, 28 listopada 2023 r. Komisja przedstawiła plan działania ⁽¹⁷⁾ mający na celu zapewnienie bardziej efektywnego działania sieci elektroenergetycznych oraz ich dalszego i szybszego wdrażania w Unii.
- (16) Szereg działań w ramach tego planu koncentruje się na przyspieszeniu wdrażania sieci dzięki szybszemu wydawaniu zezwoleń, długoterminowemu planowaniu i przewidywalności oraz zwiększeniu zaangażowania zainteresowanych stron, uzupełniając jednocześnie przepisy dotyczące przyspieszenia rozwiązań w zakresie energii odnawialnej.
- (17) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 ⁽¹⁸⁾ stanowi, że projektom będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektom będącym przedmiotem wzajemnego zainteresowania przyznaje się status projektów o najwyższym możliwym znaczeniu krajowym, jeżeli taki status istnieje w prawie krajowym, oraz odpowiednio traktuje się je w procesach wydawania pozwoleń. Wszelkie procedury rozstrzygania sporów, postępowania sądowe, odwołania i środki zaskarżenia dotyczące projektów znajdujących się na liście unijnej rozpatrywane przed wszelkimi krajowymi sądami, trybunałami i panelami, w tym mediacja lub arbitraż, jeżeli istnieją na mocy prawa krajowego, uznaje się za pilne w zakresie przewidzianym w prawie krajowym.
- (18) Niniejsze zalecenie zastępuje zalecenie z dnia 18 maja 2022 r. ⁽¹⁹⁾ w sprawie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej oraz ułatwienia zawierania umów zakupu energii elektrycznej,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

DEFINICJE

1. Do celów niniejszego zalecenia przez projekty dotyczące energii odnawialnej należy rozumieć zakłady produkcyjne wytwarzające energię odnawialną ⁽²⁰⁾, w tym w postaci wodoru odnawialnego, a także aktywa niezbędne do podłączenia ich do sieci oraz magazynowania wytworzonej energii. Powiązaną infrastrukturę, o której mowa w niniejszym zaleceniu, należy rozumieć jako sieci elektroenergetyczne, gazowe i ciepłownicze lub aktywa służące do magazynowania energii, które są niezbędne do włączenia energii odnawialnej do systemu energetycznego.

SZYBSZE I KRÓTSZE PROCEDURY

2. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby planowanie, realizacja i obsługa projektów dotyczących energii odnawialnej i powiązanych projektów infrastrukturalnych kwalifikowały się do najkorzystniejszej procedury dostępnej w ich procedurach planowania i wydawania zezwoleń. Jeżeli chodzi o projekty rozwoju sieci, państwa członkowskie powinny w szczególności zapewnić, aby wszystkie te projekty miały status o najwyższym możliwym znaczeniu krajowym, o ile taki status istnieje w prawie krajowym, z wszelkimi korzyściami z niego wynikającymi we wszelkich postępowaniach administracyjnych lub sądowych.
3. Bez uszczerbku dla terminów wydawania zezwoleń określonych w dyrektywie (UE) 2018/2001, zmienionej dyrektywą (UE) 2023/2413, państwa członkowskie powinny ustanowić jasno określone i możliwie najkrótsze terminy dla wszystkich etapów wymaganych do udzielenia zezwoleń na stworzenie i obsługę projektów dotyczących energii odnawialnej oraz powiązanych projektów infrastrukturalnych, określając przypadki, w których takie terminy mogą zostać przedłużone, oraz w jakich okoliczności. Państwa członkowskie powinny ustanowić wiążące maksymalne terminy dla wszystkich odpowiednich etapów procedury oceny oddziaływania na środowisko, aby zapewnić dotrzymanie terminów określonych w dyrektywie (UE) 2018/2001.

⁽¹⁷⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Sieci, brakujące ogniwo – unijny plan działania na rzecz sieci”, COM(2023) 757 final.

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, zmiany rozporządzeń (WE) nr 715/2009, (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 oraz dyrektyw 2009/73/WE i (UE) 2019/944 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 347/2013 (Dz.U. L 152 z 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

⁽¹⁹⁾ C(2022) 3219 final.

⁽²⁰⁾ Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 akapit drugi pkt 1 dyrektywy (UE) 2018/2001.

4. Państwa członkowskie powinny ustalić ramy czasowe i ustanowić szczegółowe przepisy proceduralne w celu zapewnienia skuteczności postępowań sądowych związanych z dostępem do wymiaru sprawiedliwości w przypadku projektów dotyczących energii odnawialnej i powiązanych projektów infrastrukturalnych.
5. Państwa członkowskie powinny stworzyć jeden ujednolicony proces składania wniosków w ramach całego administracyjnego procesu składania wniosków o zezwolenie i wydawania zezwoleń dla projektów dotyczących energii odnawialnej. Jednoczesne wnioski należy traktować priorytetowo w stosunku do kolejnych wniosków, jeżeli wymagane są różne pozwolenia, w tym na powiązane projekty podłączenia do sieci.
6. Państwa członkowskie powinny zezwolić wnioskodawcom na aktualizację specyfikacji technologicznych ich projektów w okresie między złożeniem wniosku o zezwolenie a rozpoczęciem budowy projektów, aby ułatwić wprowadzanie innowacyjnych technologii.
7. Przy wdrażaniu zaleceń zawartych w pkt 2–6 zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia praktyk opisanych w sekcji 2 wytycznych zawartych w dokumencie roboczym służb Komisji powiązanych z niniejszym zaleceniem ⁽²¹⁾.

UŁATWIANIE UDZIAŁU OBYWATELI I SPOŁECZNOŚCI

8. Państwa członkowskie powinny stosować uproszczone procedury wydawania zezwoleń dla małoskalowych odnawialnych źródeł energii i prosumentów energii odnawialnej, w tym łagodniejsze wymogi dotyczące zgody, takie jak obniżenie progu większości wymaganej na potrzeby instalacji odnawialnych źródeł energii w budynkach wielomieszkaniowych, lub całkowicie ich unikać. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby konsumenci chcący uczestniczyć w konsumpcji własnej energii ze źródeł odnawialnych mieli dostęp do informacji związanych z procedurami wydawania zezwoleń i wymogami dotyczącymi zgody.
9. Państwa członkowskie powinny stymulować udział obywateli, w tym z gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach, oraz społeczności energetycznych w planowaniu, opracowywaniu, wdrażaniu i obsłudze projektów dotyczących energii odnawialnej i powiązanych projektów infrastrukturalnych, a także podejmować środki zachęcające do przekazywania korzyści płynących z transformacji energetycznej społecznościom lokalnym, w tym przez uczestnictwo w społecznościach energetycznych lub innych strukturach współwłasności. W związku z tym zachęca się państwa członkowskie do przestrzegania filarów paktu na rzecz zaangażowania w celu zapewnienia regularnego i znaczącego udziału zainteresowanych stron w rozwoju sieci zapowiedzianego w komunikacie Komisji w sprawie unijnego planu działania na rzecz sieci oraz do wzmocnienia obecnych praktyk w zakresie zaangażowania wobec społeczeństwa, aby zapewnić systematyczny proces, w którym wykorzystuje się zaufanie i udział w rozwoju sieci oraz uwzględnia wpływ na społeczności i przyrodę, w tym przez dzielenie się korzyściami i ich podział.
10. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wysłuchania publiczne lub inne możliwości zaangażowania zainteresowanych stron były organizowane na wczesnym etapie i regularnie w ramach procedury projektowania i planowania, jeżeli mogą one nadal wpływać na lokalizację, przekierowywanie lub technologię aktywów sieciowych. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wysłuchania publiczne i inne inicjatywy na rzecz zaangażowania zainteresowanych stron były inkluzywne i dostępne, umożliwiając społeczeństwu interakcję z promotorami projektów i decydentami w odpowiednim czasie oraz zachęcając do aktywnego udziału we wszystkich etapach opracowywania, wdrażania i obsługi projektu.
11. Państwa członkowskie powinny wdrożyć uproszczone procedury wydawania zezwoleń i proporcjonalne wymogi dotyczące wydawania zezwoleń dla społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej i obywatelskich społeczności energetycznych, w tym w odniesieniu do przyłączenia elektrowni będących własnością społeczności do sieci, oraz ograniczyć do minimum procedury i wymogi dotyczące licencjonowania produkcji oraz podobne zezwolenia operacyjne lub certyfikaty, przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z prawem UE.
12. Przy wdrażaniu zaleceń określonych w pkt 8–11 zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia praktyk opisanych w sekcji 5 lit. c) i sekcji 6 lit. a) wytycznych zawartych w dokumencie roboczym służb Komisji powiązanych z niniejszym zaleceniem ⁽²²⁾.

⁽²¹⁾ Wytyczne dla państw członkowskich dotyczące dobrych praktyk w celu przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń w odniesieniu do projektów dotyczących energii odnawialnej i związanych z nią projektów infrastrukturalnych, SWD(2024)124.

⁽²²⁾ SWD(2024)124.

POPRAWA KOORDYNACJI WEWNĘTRZNEJ

13. Państwa członkowskie powinny zapewnić skuteczną koordynację między szczeblem krajowym, regionalnym i gminnym w zakresie ról i obowiązków właściwych organów, a także usprawnienie obowiązującego prawodawstwa, obowiązujących przepisów i procedur w zakresie wydawania pozwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej i powiązanej infrastruktury.
14. Państwa członkowskie powinny opracować pojedyncze punkty kontaktowe do celów udzielania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej oraz projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania wymagane odpowiednio w dyrektywie (UE) 2018/2001 i rozporządzeniu (UE) 2022/869, w taki sposób, aby ograniczyć liczbę zaangażowanych organów do niezbędnego minimum. Państwa członkowskie powinny zmaksymalizować skuteczność, biorąc pod uwagę korzyści płynące z koncentracji wiedzy technicznej, środowiskowej i prawnej.
15. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby pojedyncze punkty kontaktowe pośredniczyły w wymianie informacji między podmiotami realizującymi projekty a innymi właściwymi organami w celu zapewnienia jednolitej interpretacji przepisów dotyczących wydawania zezwoleń i budowania zdolności we wszystkich zaangażowanych organach.
16. Państwa członkowskie powinny zachęcać do wymiany informacji między pojedynczymi punktami kontaktowymi a innymi właściwymi organami na temat potrzeb i potencjalnych zagrożeń związanych z wydawaniem zezwoleń na projekty, niezwłocznie po rozpoczęciu procesu wydawania zezwoleń.
17. Państwa członkowskie powinny wprowadzić, również poza obszarami przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych i z niezbędnymi zabezpieczeniami, zasady przypisywania konsekwencji wszelkich opóźnień lub braku działania ze strony organów administracyjnych, takie jak wprowadzenie dorozumianego zatwierdzenia etapów pośrednich po braku wyraźnej odpowiedzi ze strony właściwego organu lub organów w ustalonych terminach.
18. Przy wdrażaniu zaleceń zawartych w pkt 13–17 zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia praktyk opisanych w sekcji 3 wytycznych zawartych w dokumencie roboczym służb Komisji powiązanych z niniejszym zaleceniem ⁽²³⁾.

JASNE, PRZEJRZYSZE I CYFROWE PROCEDURY

19. Państwa członkowskie powinny przekazywać wnioskodawcom jasne, kompletne i przejrzyste informacje na temat wszystkich wymogów i etapów procedury, w tym procedur składania skarg ⁽²⁴⁾, na początku procedury wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej i powiązanej infrastruktury.
20. Państwa członkowskie powinny jak najszybciej i nie później niż do 21 listopada 2025 r. wprowadzić w pełni cyfrowe procedury wydawania zezwoleń i komunikację elektroniczną, zgodnie z art. 16 ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001. Państwa członkowskie powinny przy tym korzystać z narzędzi cyfrowych w celu monitorowania i egzekwowania ustalonych terminów oraz informowania wnioskodawców o statusie ich wniosku. Internetowy podręcznik procedur, który ma zostać udostępniony podmiotom realizującym projekty zgodnie z art. 16 ust. 4 dyrektywy (UE) 2018/2001, w tym za pośrednictwem portalu YourEurope ⁽²⁵⁾, powinien zawierać jasny sekwencyjny opis etapów i wiążących terminów dla każdego etapu procesu wydawania zezwoleń oraz określać maksymalny czas trwania każdego przedłużenia, wzory wniosków, badania środowiskowe i dane, a także informacje na temat możliwości udziału społeczeństwa i opłat administracyjnych.

⁽²³⁾ SWD(2024) 124.

⁽²⁴⁾ Zob. na przykład streszczenie wszystkich odpowiednich przepisów krajowych dotyczących rozpatrywania skarg dotyczących środowiska przedstawione w sposób przyjazny dla użytkownika:
https://e-justice.europa.eu/300/PL/access_to_justice_in_environmental_matters?init=true

⁽²⁵⁾ Procedury wydawania zezwoleń są objęte punktem dotyczącym rozpoczęcia, prowadzenia i zamknięcia działalności gospodarczej w załączniku II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724 z dnia 2 października 2018 r. w sprawie utworzenia jednolitego portalu cyfrowego w celu zapewnienia dostępu do informacji, procedur oraz usług wsparcia i rozwiązywania problemów, a także zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj>).

21. Państwa członkowskie powinny również rozważyć lepsze wykorzystanie nowych technologii, takich jak sztuczna inteligencja i dane geoprzestrzenne, aby sprawdzić, gdzie można przyspieszyć i zautomatyzować przetwarzanie informacji, a sprawozdawczość promotorów projektów można zastąpić danymi uzyskanymi za pomocą innych środków, co zmniejszy obciążenie dla promotorów projektów, a jednocześnie przyspieszy procedurę wydawania zezwoleń.
22. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby projekty o znaczeniu transgranicznym były realizowane na szczeblu krajowym, w stosownych przypadkach z udziałem zainteresowanych władz lokalnych.
23. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby organy wydające zezwolenia na projekty dotyczące energii odnawialnej i powiązane projekty infrastrukturalne prowadziły dwustronne rozmowy z podmiotami realizującymi projekty i, w stosownych przypadkach, władzami lokalnymi na wczesnym etapie procesu planowania w celu oceny potrzeb związanych z wydawaniem zezwoleń na projekty i konsultacjami publicznymi, a także wymaganych środków łagodzących w celu zminimalizowania wpływu na środowisko, co w miarę możliwości prowadzi do opracowania kompleksowego harmonogramu wydawania zezwoleń.
24. Przy wdrażaniu zaleceń zawartych w pkt 19–23 zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia praktyk opisanych w sekcji 3 wytycznych zawartych w dokumencie roboczym służb Komisji powiązanych z niniejszym zaleceniem ⁽²⁶⁾.

WYSTARCZAJĄCE ZASOBY LUDZKIE I UMIEJĘTNOŚCI

25. Państwa członkowskie powinny zapewnić swoim organom wydającym zezwolenia i organom ds. oceny oddziaływania na środowisko wystarczający i adekwatny personel dysponujący odpowiednimi umiejętnościami i kwalifikacjami. W tym celu państwa członkowskie powinny rozważyć utworzenie, w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi z zainteresowanych sektorów, krajowych centrów doskonałości ds. szkoleń tematycznych, a także platform wymiany między organami wydającymi zezwolenia.
26. Państwa członkowskie powinny zapewnić wystarczające i odpowiednie finansowanie organów wydających zezwolenia oraz wykorzystywać unijne i krajowe możliwości finansowania dostępne na potrzeby podnoszenia i zmiany kwalifikacji, w szczególności na szczeblu regionalnym i lokalnym, oraz współpracować z partnerstwami na rzecz umiejętności na dużą skalę ustanowionymi w ramach paktu na rzecz umiejętności w zakresie odnawialnych źródeł energii na lądzie i energii z morskich źródeł odnawialnych ⁽²⁷⁾ w celu zniwelowania niedoboru kwalifikacji personelu pracującego nad procedurami wydawania zezwoleń i ocenami oddziaływania na środowisko.
27. Przy wdrażaniu zaleceń zawartych w pkt 25 i 26 zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia praktyk opisanych w sekcji 4 wytycznych zawartych w dokumencie roboczym służb Komisji powiązanych z niniejszym zaleceniem ⁽²⁸⁾.

LEPSZE OKREŚLANIE I PLANOWANIE LOKALIZACJI PROJEKTÓW

28. Do celów obowiązków w zakresie mapowania określonych w art. 15b i 15c dyrektywy (UE) 2018/2001 państwa członkowskie powinny szybko usunąć bariery regulacyjne, zidentyfikować luki w danych i zapewnić zaangażowanie odpowiednich zainteresowanych stron na wczesnym etapie, aby ułatwić gromadzenie danych środowiskowych i zwiększyć wsparcie publiczne. W tym celu zachęca się państwa członkowskie do korzystania ze zaktualizowanych zbiorów danych dostępnych w Laboratorium Geografii Energetycznej i Przemysłowej ⁽²⁹⁾ (EIGL) oraz w Fotowoltaicznym Systemie Informacji Geograficznej ⁽³⁰⁾ (PVGIS), a także do dalszego uzupełniania ich o zbiory danych dostępne na szczeblu krajowym lub regionalnym.

⁽²⁶⁾ SWD(2024) 124.

⁽²⁷⁾ https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/renewables_en

⁽²⁸⁾ SWD(2024) 124.

⁽²⁹⁾ <https://ec.europa.eu/energy-industry-geography-lab>

⁽³⁰⁾ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/photovoltaic-geographical-information-system-pvgis_en

29. Państwa członkowskie powinny ograniczyć do niezbędnego minimum strefy, w których nie można rozwijać energii odnawialnej („strefy wykluczenia”). Powinny one przekazywać jasne i przejrzyste informacje wraz z uzasadnieniem na temat ograniczeń związanych z odległością od budynków mieszkalnych oraz stref wojskowych lub stref lotnictwa cywilnego. Ograniczenia powinny być oparte na dowodach i opracowane w taki sposób, aby spełniały zamierzony cel, a jednocześnie pozwalały zmaksymalizować dostępność przestrzeni do rozwoju projektów dotyczących energii odnawialnej, przy uwzględnieniu innych ograniczeń w zakresie planowania przestrzennego.
30. Państwa członkowskie powinny usprawnić wymogi w zakresie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do projektów dotyczących energii odnawialnej i powiązanej infrastruktury. W tym celu powinny stosować dostępne wytyczne techniczne dotyczące pogodzenia upowszechniania energii odnawialnej i powiązanych sieci z unijnymi przepisami o ochronie środowiska. Państwa członkowskie powinny wprowadzić obowiązek ustalania zakresu ⁽³¹⁾ również w odniesieniu do powiązanych projektów infrastrukturalnych w celu poprawy jakości procesu oceny oddziaływania na środowisko. Państwa członkowskie powinny stosować wspólne lub skoordynowane procedury w odniesieniu do wszystkich odpowiednich ocen wynikających z unijnego prawa ochrony środowiska.
31. Państwa członkowskie powinny ułatwiać wymianę danych z poprzednich ocen oddziaływania na środowisko oraz z monitorowania wpływu projektów dotyczących energii odnawialnej i powiązanych projektów infrastrukturalnych na środowisko, w tym przez cyfryzację takich danych w publicznie dostępnym portalu. Państwa członkowskie powinny zwiększyć starania na rzecz wypełnienia luk w wiedzy na temat rozmieszczenia i stanu chronionych siedlisk, a także rozmieszczenia i ścieżek migracji gatunków, zwłaszcza w środowisku morskim, oraz zapewnić, aby dane z monitorowania były szybko udostępniane opinii publicznej, a w szczególności promotorom projektów.
32. Państwa członkowskie powinny sprzyjać angażowaniu społeczeństwa na wczesnym etapie w celu określenia planów przestrzennych, promować wielorakie wykorzystanie terenów i przejrzyste precyzować, gdzie i w jaki sposób można budować lub instalować projekty dotyczące energii odnawialnej i powiązanej infrastruktury, w tym małe instalacje na szczeblu gminnym. Państwa członkowskie powinny dążyć do długoterminowego, skoordynowanego i wyprzedzającego planowania sieci, magazynowania i mocy wytwórczych energii odnawialnej na wszystkich poziomach, również w kontekście współpracy regionalnej.
33. Przy wdrażaniu zaleceń zawartych w pkt 28–32 zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia praktyk opisanych w sekcji 5 wytycznych zawartych w dokumencie roboczym służb Komisji powiązanych z niniejszym zaleceniem ⁽³²⁾.

ŁATWIEJSZE PODŁĄCZENIE DO SIECI I JEJ EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE

34. Państwa członkowskie powinny wdrożyć długoterminowe i wyprzedzające planowanie sieci i inwestycje zgodne z planowanym zwiększeniem zdolności produkcyjnych energii odnawialnej, z uwzględnieniem przyszłego zapotrzebowania i celu neutralności klimatycznej.
35. Państwa członkowskie powinny ustanowić uproszczone procedury rozbudowy istniejących elektrowni wytwarzających energię odnawialną, w tym przez doprecyzowanie mających zastosowanie ograniczeń użytkowania gruntów i wymogów dotyczących odległości oraz wydanie wytycznych dotyczących sposobu traktowania w krajowych ramach różnicy między rozbudową źródła energii a nowymi projektami.

⁽³¹⁾ Ustalenie zakresu oznacza wydanie opinii na temat zakresu i poziomu szczegółowości informacji o środowisku, które mają być przedstawione w formie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

⁽³²⁾ SWD(2024) 124.

36. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby operatorzy systemów:
- (i) opracowali plany rozwoju sieci, które odpowiednio uwzględniają potrzeby w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i elektryfikacji;
 - (ii) stosowali przejrzystą i cyfrową procedurę w odniesieniu do wniosków o przyłączenie do sieci;
 - (iii) dostarczali informacje na temat dostępnych zdolności przesyłowych sieci;
 - (iv) optymalizowali wykorzystanie zdolności przesyłowych sieci poprzez umożliwienie ich wykorzystania przez elektrycznie łączące wiele uzupełniających się technologii.

Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby operatorzy systemów dystrybucyjnych prowadzili takie działania, w przypadkach, w których jeszcze nie ma to miejsca.

37. Po jej przyjęciu państwa członkowskie powinny szybko transponować dyrektywę w sprawie rynku gazu⁽³³⁾ do prawa krajowego, aby zapewnić pewność prawa w odniesieniu do zmiany przeznaczenia gazociągów gazu ziemnego na wodór poprzez wyraźne określenie, jakie nowe pozwolenia mogą być wymagane, oraz umożliwienie stosowania zasady praw nabytych w odniesieniu do istniejących pozwoleń.
38. Przy wdrażaniu zaleceń zawartych w pkt 34–37 zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia praktyk opisanych w sekcji 6 wytycznych zawartych w dokumencie roboczym służb Komisji powiązanych z niniejszym zaleceniem⁽³⁴⁾.

PROJEKTY INNOWACYJNE

39. Zachęca się państwa członkowskie do wprowadzenia piaskownic regulacyjnych w celu przyznawania ukierunkowanych zwolnień z krajowych, regionalnych lub lokalnych ram ustawodawczych lub regulacyjnych dla innowacyjnych technologii, produktów, usług lub podejść, aby ułatwić udzielanie zezwoleń wspierających wdrażanie i integrację systemową energii odnawialnej, powiązanych sieci, magazynowania i innych technologii dekarbonizacji oraz aby ułatwić udzielanie zezwoleń dla miejsc testowania nowych technologii.

MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I PRZEGLĄD

40. Państwa członkowskie powinny ustanowić punkt kontaktowy dla podmiotów realizujących projekty i Komisji, którego zadaniem będzie regularne monitorowanie głównych wąskich gardeł w procesie przyznawania zezwoleń oraz rozwiązywanie problemów napotykanym przez podmioty realizujące projekty dotyczące energii odnawialnej i powiązane projekty infrastrukturalne. Państwa członkowskie powinny nadal monitorować wpływ opracowania i wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej na zatrudnienie oraz skutki społeczne i dystrybucyjne, zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej⁽³⁵⁾.
41. Państwa członkowskie powinny przeprowadzać audyt swoich procedur wydawania zezwoleń mających zastosowanie do projektów dotyczących energii odnawialnej i powiązanej infrastruktury, dokonując mapowania procesów i zaangażowanych organów, oraz przeprowadzać regularne oceny w celu określenia i wdrożenia środków przyspieszających takie procedury.

⁽³³⁾ Nie została jeszcze przyjęta. Została zatwierdzona przez Parlament Europejski (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0283_PL.html), ale nie została jeszcze przyjęta przez Radę.

⁽³⁴⁾ SWD(2024) 124.

⁽³⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej.

42. Państwa członkowskie zachęca się do przekazywania Komisji, w szczególności w ramach zintegrowanych krajowych sprawozdań z postępów w dziedzinie energii i klimatu, które mają być składane zgodnie z art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 ⁽³⁶⁾, wszystkie dostępne szczegółowe informacje na temat środków krajowych wprowadzonych w kontekście niniejszego zalecenia.
- 43) Uwzględniając informacje przedłożone przez państwa członkowskie, Komisja dokona przeglądu wdrożenia niniejszego zalecenia, oceniając do dnia 21 listopada 2025 r., zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, czy potrzebne są dalsze środki w celu wsparcia państw członkowskich we wdrażaniu procedur wydawania zezwoleń przewidzianych w tej dyrektywie, w tym przez opracowanie orientacyjnych kluczowych wskaźników skuteczności działania.

Sporządzono w Brukseli dnia 13 maja 2024 r.

W imieniu Komisji
Kadri SIMSON
Członek Komisji

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).